

editorial

Prvním RTG snímkem byla ruka paní Berty Röntgenové. Známe i přesné datum 8. listopadu 1895 – den vzniku našeho oboru. A můžeme říci, začalo to vyšetřením pohybového aparátu.

Další vývoj zobrazování skeletu je v Čechách obestřen trochu tajemstvím, mnoho vyšetření prováděli přímo chirurgové, včetně hodnocení (3).

Poměrně pozdě, až v roce 1924, zde vznikla Radiologická společnost (2).

Koho tedy pokládat za zakladatele osteoradiologie? Z dostupných pramenů vycházejí dvě osobnosti. Prof. V. Šváb, přednosta Radiologické kliniky VFN v Praze, a prof. R. Bláha, přednosta Radiologické kliniky Vinohradské nemocnice. Prof. Bláha vydal v šedesátých letech 20. století přehlednou knihu věnovanou osteologii (1), proto se spíše přikláním na jeho stranu.

Dalšími, již jasnými pokračovateli osteologické tradice byli prof. J. Kolář, žák prof. Švába, který se maximálně zasloužil o průnik české osteologie do mezinárodního i evropského povědomí v sedmdesátých letech 20. století a jako plodný autor obohatil české písemnictví o několik zásadních publikací (4, 5).

Osteologem, který nepocházel z centra, přesto zaujal široké radiologické fórum, byl MUDr. Jaroslav Beran z Liberce, předseda osteologické sekce výboru Radiologické společnosti v osmdesátých letech. Byl známý svými přednáškami o Scheuermannově a dalších revmatologických chorobách pohybového aparátu.

Traumatologickou problematiku rozvíjí doc. J. Šprindrich (Radiologická klinika Vinohradské nemocnice) s častou přednáškovou činností v Čechách i v zahraničí.

Mezi další známé kolegy a žáky výše uvedených patří prof. H. Zídková (Nemocnice Na Bulovce), doc. A. Středa z Revmatologického ústavu a prim. K. Fried (Kladno).

Od roku 1998 se v Liberci konají Osteologické dny, fórum zobrazování muskuloskeletálního systému ze všech aspektů, včetně přednášek kliniků. Letos oslavíme již 15. ročník. Je příjemné, že se této akce účastní poměrně mnoho mladých radiologů, takže je, doufejme, o budoucnost osteologie dobře postaráno.

Co říci na závěr. Velkým přáním je, aby se našel dostatečný počet následovníků výše zmíněných kolegů, kteří by se věnovali problematice pohybového aparátu nejen pasivně, ale i aktivně v rámci pořádaných akcí, aby se hodnocení prostých snímků při traumatech nestalo „Popelkou“ proti modernějším vyšetřením a aby se jejich hodnocení nevrátilo zpět pouze do rukou kliniků, jako tomu bylo v počátcích.

A co chybí moc? Není žádná moderní učebnice věnovaná pohybovému aparátu! Ať už traumatologii nebo jeho jiným problémům.

Na úplný závěr krátkou citaci z úvodu jednoho popisu z dvacátých let 20. století: „Na fotografii Röntgenově shledáváme...“, byly to pionýrské časy.

MUDr. Jan Beran, Ph.D.

LITERATURA

1. **Bláha R.** Rentgenologie kostí a kloubů. Praha: SZdN 1963.
2. **Hlava A.** Počátky rentgenologie v českém lékařství (1896–1918). Hradec Králové: Auris 2002.
3. **Jedlička R.** O skiografii a skioskopii papský Röntgenovými a jejich diagnostické ceně v chirurgii. Praha: Tiskárna Edv. Grégra 1899 (nákladem vlastním).
4. **Kolář J, Zídková H.** Nárys kostní radiodiagnostiky. Praha: Avicenum 1986.
5. **Kolář J, Povýšil C, Matějovský Z.** Kostní nádory. Praha: Avicenum 1988.